

Osasun kordoi bat jarrita zuten, gaixotasuna heda ez zedin. Txartel bat zuten bertan, lingala hizkuntzan idatzita: «Mesedez ez sartu, pasatzen den edonor hil egin daiteke-eta»

mikroskopioan ikusten zuena ez zela birus bera. Ezberdina zen, ordura arte ikusi gabea. «Orduan sentitu nuena deskribatzea oso zail egiten zait. Bero-tasun sinesgaitza sentitu nuela esango nuke. Pribilegio sentsazio bat neukan: aurkikuntza batean erabat murgilduta sartuta nengoen», adierazi du egungo Peter Piotek.

Zairen bertan mediku batek zaintzen zuen gaixotutako moja. Halako batean, hil egin zen. Heriotzaren berri izan zuten Anberesen bere odola ikertzen ari ziren adituek ere. Lantaldeak jakin zuen Zaireko iparraldeko urrutiko bazter batean gaitz misteriotso berak beste pertsona batzuek kutsatu zituela. Sintomak ziren sukarra, beherakoa, gonbitoak eta, ondoren, odolateratzea eta heriotza azkenik.

Handik bi astera, Afrikan inoiz egon ez zen Piotek Kinshasara eramango zuen hegazkina hartu zuen. «Gauetz egindako hegaldia izan zen arren, lo hartzerik ez nuen izan. Lehen aldiz kontinentea ikusteak eta birusa ikertzeko eta izurritea geldiarazteko aukera izateak ez zidaten lo hartzen utzi», esan du.

Bidaia ez zen Kinshasan amaituko ordea. Lantaldeak gaixotasunaren agerraldia izan zen lekura joan behar zuen, hau da, oiha tropikalean zegoen herri batera, 1.000 kilometro inguru, iparraldera. «Mobutu garaiko Zaireko presidentearen medikuak berak antolatu zuen hegazkinez egin beharreko bidaia». 4x4 ibilgailu batean gasolina eta beharrezko tresneria guztia kargatu eta hegazkinera igo zuten.

HERIOTZA EDERTASUNAREN ATZEAN

Kongo ibaiko portu batean lur hartu zuen aparatuak, Bumban. Gaixotasun misteriotsoak eragindako beldurra begi bistakoa zen bertan. Pilotuak berak ez zuen leku hartan denbora gehiegi pasa nahi: gauza guztiak deskargatu bitartean ere, motorrak lanean eduki zituen, lehenbailehen abiatzeko. Berehala alde egin zuen.

«Nik ez nuen beldurrik, izurritea geldiarazteko gogoak beste

Piotek gogoan du etxe hartako egoera: «Ordurako lau kide hilda zituzten. Otoitz egiten ari ziren, heriotzaren zain». Ez zen zalantzan ibili eta osasun kordioa zeharkatu zuen

sentsazio guztiak estali egiten zituen-eta. Hasiera batean uste genuen baino askoz ere jende gehiago hiltzen ari zela entzun genuen eta lehenbailehen lanean hasi nahi genuen», esplikatu du zientzialariak. Baina lanean hasi aurretik Bumba utzi eta Yambukura joan behar zuten, zeuden lekutik 120 kilometrora. Herri hartan aspaldiko misio katoliko bat zegoen: erietxe bat eta eskola bat, Belgikako apaiz eta mojek zuzenduta. «Tokia oso polita zen. Misioaren inguruan oiha oparoa zegoen eta lurra bera gorria zen. Bertako natura oso aberatsa zen, baina, jendea, ikaragarri pobrea».

Yambukuren edertasunaren atzean bertan bizi ziren pertso-

Ebolak Pioten bizitza aldatu egin zuen. Birusa deskribatu ondoren, hiesaren izurritea Afrikan ikertzen hasi zen. Horrela bihurtu zen Unai Nazio Batuen hiesari buruzko egitasmoko lehen zuzendari. Aste honetakoa da argazkia.
GAUR8

nak beldurtzen zituen arazoa zegoen ordea. Piot bertara iritsi zenean, etxe batean bizi ziren apaiz eta mojak ezagutu zituen. Osasun kordoi moduko bat jarrita zeukaten, gaixotasuna heda ez zedin erabilitako hesia. Txartel bat jarrita zuten bertan, lingala bertako hizkuntzan idatzita: «Mesedez ez zaitez sartu, pasatzen den edonor hil egin daiteke-eta».

Birusaren hedapena ikertu ahal izateko, mediku taldeak bisitatutako herrien mapa bat egin zuen. Piotek gogoan du etxe hartako egoera: «Ordurako lau kide hilda zituzten. Otoitz egiten ari ziren, heriotzaren zain». Piot ez zen zalantzan ibili eta osasun kordioa zeharkatu zuen. Bertakoei adierazi zien laguntzera zetorrela, izurritea gelditzera. «27 urte dituzunean, konfiantzaz beteta egoten zara», dio Piotek.

Mojek azaldu zieten iritsi berriei bertan gertatutakoa. Hilda-ko beste kideei zer pasa zitzaien

eta herriko biztanleei ere gauza bera gertatu zitzaieela esplikatu zieten. Baita beraiek ahal zuten guztia egin zutela ere, lagundu nahian.

Une horretako lehentasuna izurritea geldiaraztea zen. Baina hori egin ahal izateko, mediku taldeak jakin behar zuen birusa nola pasatzen zen pertsona batetik bestera, alegia, airearen bitartez, janariaren bidez, harreman zuzena izateagatik edo intsektuen eraginez pasatzen ote zen. «Herriarrei galdezka hasi beharra izan genuen. Detektibe istorio baten tankerakoa izan zen», esaten du Piotek.

DETEKTIBE ISTORIA

Hiru galdera egin zizkieten herriarrei. Alde batetik, izurritearen bilakaera ezagutu nahi zuten, hau da, pertsona bakoitza nola kutsatu zen argitu nahi zuten, zein infekzio mota zen jakin ahal izateko. Hortik aurrera birusaren historia itxura hartzen hasi zen. Nondik datoz ku-

